

## Lakialoite LA 5/2026 vp

**Kimmo Kiljunen sd ym.**

### **Lakialoite laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveluista**

**Eduskunnalle**

#### **ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ**

Lakialoitteella esitetään lisättäväksi lakiin ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveluista säännökset hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin velvollisuudesta tarjota seniorineuvolatalveluita.

Hyvinvointialueilla sekä Helsingin kaupungilla olisi lain nojalla velvollisuus ikääntyneen väestön terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen selviytymisen edistämiseksi sekä sairauksien ja palvelutarpeen kasvun ehkäisemiseksi järjestää seniorineuvolatalvelut alueensa 65 vuotta täyttäneille ja sitä vanhemmille asukkaille, jotka eivät ole säännöllisten kotiin annettavien sosiaali- ja terveystalveluiden piirissä tai laitoshoidossa. Seniorineuvontatalveluihin sisältyisi laaja terveystarkastus sinä vuonna, jona ihminen täyttää 65 vuotta, sekä tästä eteenpäin määrääaikaistarkastukset enintään viiden vuoden välein sekä tarvittaessa. Lisäksi hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin olisi järjestettävä matalan kynnyksen yksilöllistä neuvontaa, josta ohjataan tarvittaessa muihin sote-talveluihin. Seniorineuvolatalveluiden järjestämisestä tulisi laatia valtuustokausittain seniorineuvolasuunnitelma osana sote-talveluiden järjestäjän hyvinvointisuunnitelmaa ja -kertomusta.

#### **PERUSTELUT**

Aloitteen tavoitteena on säätää laki, joka velvoittaisi hyvinvointialueet ja Helsingin kaupungin järjestämään seniorineuvolatoimintaa osana perusterveydenhuoltoa. Seniorineuvola tarjoaisi yli 65-vuotiaille säännöllisten talvelujen ulkopuolella oleville maksuttomia, vapaaehtoisia terveystarkastuksia ja neuvontaa terveyden ja toimintakyvyn ylläpitämiseksi sekä sairauksien ja palvelutarpeen kasvun ehkäisemiseksi.

Työterveyshuollon päättyessä ikääntyneiden ennalta ehkäisevien talvelujen jatkuvuus useimmiten katkeaa. Ilman seurantaä sairauksia havaitaan usein vasta myöhäisessä vaiheessa, mikä lisää kiireellisten päivistysluonteisten talvelujen ja erikoissairaanhoidon tarvetta.

## Lakialoite LA 5/2026 vp

Lisäksi eliniän pidentyminen ja alhainen syntyvyys muuttavat väestörakennetta ja lisäävät sosiaali- ja terveysmenojen kasvupainetta. Ennaltaehkäisy olisi keskeinen keino hillitä kustannuksia ja pienentää kestävyysvajetta.

Seniorineuvolatoiminta tukee kotona asumista, tunnistaa varhain riskejä ja ohjaa oikea-aikaiseen hoitoon ja tukeen parantaen ikääntyneiden elämänlaatua ja vähentäen erikoissairaanhoidon kuormittuneisuutta. Lisäksi se tuottaa pitkän aikavälin taloudellista hyötyä.

Seniorineuvolan lakisääteisyys turvaisi yhdenvertaisen palvelun saatavuuden koko maassa. Se olisi ennakoiva investointi, joka tuottaisi sekä inhimillistä että taloudellista hyötyä. Lakialoite edistää julkisen talouden kestävyyttä ja turvaa arvokkaan vanhuuden periaatetta, ja siksi seniorineuvola on tarpeen säätää osaksi hyvinvointialueiden peruspalveluja.

Uudet säännökset lisättäisiin lain 12 §:ään, ja siinä olevia muita ikääntyneelle väestölle tarjottavia palveluita koskevat säännökset mukautettaisiin vastaamaan pykälän muuttunutta rakennetta. Tarkoitus on, ettei muutos heikennä kenenkään oikeutta 12 §:ssä säädettyihin palveluihin.

Lisäksi lakiin lisättäisiin uusi 27 b §, jossa säädettäisiin valtioneuvostolle asetuksenantovaltuus antaa tarkempia säännöksiä ehkäisevien terveyspalvelujen toteuttamisesta seniorineuvolapalveluissa sekä seniorineuvolapalveluihin sisältyvien terveystarkastusten sisällöstä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:*

## Laki

### **ikäntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain (980/2012) 12 §, sellaisena kuin se on laissa 876/2022, sekä *lisätään* lakiin uusi 27 b § seuraavasti:

#### 12 §

#### *Hyvinvointia edistävät palvelut*

Hyvinvointialueen on ikääntyneen väestön terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen selviytymisen edistämiseksi sekä sairauksien ja palvelutarpeen kasvun ehkäisemiseksi järjestettävä alueensa yli 65-vuotiaille asukkaille suunnatut seniorineuvolapalvelut. Seniorineuvolapalveluihin ovat oikeutettuja 65 vuotta täyttäneet hyvinvointialueen asukkaat,

## Lakialoite LA 5/2026 vp

jotka asuvat kotona eivätkä ole tämän lain 3 luvussa tarkoitetun pitkäaikaisen hoidon ja huolenpidon palveluiden piirissä.

Seniorineuvolapalveluihin sisältyvät ainakin:

- 1) laaja terveystarkastus henkilölle sinä vuonna, jona hän täyttää 65 vuotta;
- 2) terveyden ja hyvinvoinnin seuranta ja edistäminen pitäen sisällään terveystarkastukset enintään viiden vuoden määräajoin sekä yksilöllisen tarpeen mukaisesti;
- 3) matalan kynnyksen yksilöllinen neuvonta ja tarvittaessa ohjaus muihin sote-palveluihin.

Hyvinvointialueen on järjestettävä muille kuin 1 momentin mukaan seniorineuvolapalveluihin oikeutetuille heidän tarvitsemansa ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista tukevat neuvontapalvelut.

Edellä 1—3 momentissa säädetyn lisäksi hyvinvointialueen on tarjottava hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista tukevia terveystarkastuksia, vastaanottoja tai kotikäyntejä erityisesti niille ikääntyneeseen väestöön kuuluville, joiden elinoloihin tai elämäntilanteeseen arvioidaan tutkimustiedon tai yleisen elämäkokemuksen perusteella liittyvän palveluntarvetta lisääviä riskitekijöitä.

Edellä 4 momentissa tarkoitettuihin palveluihin on sisällytettävä:

- 1) hyvinvoinnin, terveellisten elintapojen ja toimintakyvyn edistämiseen sekä sairauksien, tapaturmien ja onnettomuuksien ehkäisyyn tähtäävä ohjaus;
- 2) ikääntyneen väestön terveyden ja toimintakyvyn heikkenemisestä aiheutuvien sosiaalisten ja terveydellisten ongelmien tunnistaminen ja niihin liittyvä varhainen tuki;
- 3) sosiaalihuoltoa ja muuta sosiaaliturvaa koskeva ohjaus;
- 4) sairaanhoitoa, monialaista kuntoutusta ja turvallista lääkehoitoa koskeva ohjaus; sekä
- 5) ohjaus kunnassa ja hyvinvointialueella tarjolla olevien hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista edistävien palvelujen käyttöön.

Edellä 3 momentissa tarkoitettussa neuvonnassa on kannustettava ikääntynyttä väestöä oman asumisensa ennakointiin ja itsenäistä asumista tukevien ratkaisujen toteuttamiseen.

Hyvinvointialueen sekä Helsingin kaupungin tulee laatia alueellinen seniorineuvolasuunnitelma valtuustokausittain hyvinvointialueen vastuulla olevien seniorineuvolapalvelujen toteuttamiseksi. Suunnitelma hyväksytään hyvinvointialueen aluevaltuustossa tai Helsingin kaupungin osalta valtuustossa, ja se on tarkistettava tarvittaessa. Alueellinen seniorineuvolasuunnitelma tulee liittää osaksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 7 §:n 3 momentissa tarkoitettua hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa.

27 b §

### *Asetuksenantovaltuus*

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ehkäisevien terveystarkastusten toteuttamisesta seniorineuvolapalveluissa sekä seniorineuvolapalveluihin sisältyvien terveystarkastusten sisällöstä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

## Lakialoite LA 5/2026 vp

Helsingissä 6.3.2026

Kimmo Kiljunen sd  
Aki Lindén sd  
Pia Hiltunen sd  
Riitta Kaarisalo sd  
Eeva-Johanna Eloranta sd  
Jani Kokko sd  
Johannes Koskinen sd  
Suna Kymäläinen sd  
Johan Kvarnström sd  
Miapetra Kumpula-Natri sd  
Saku Nikkanen sd  
Johanna Ojala-Niemelä sd  
Pinja Perholehto sd  
Nasima Razmyar sd  
Timo Suhonen sd  
Juha Viitala sd  
Pia Viitanen sd  
Tuula Väätäinen sd  
Paula Werning sd  
Piritta Rantanen sd  
Mai Kivelä vas  
Pia Lohikoski vas